

ירושלים, י"ב בניסן תשע"ח
28 במרץ 2018
18LM2755
188S6838

לכבוד
התאגידים הבנקאיים וחכ"א
לידי: המנהל הכללי

א.ג.ג,

הנדון: אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב -
הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות

כללי

1. במסגרת המעבר של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל (להלן - תאגידים בנקאיים) לאימוץ מלא של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, על התאגידים הבנקאיים להיערך ליישום עדכונים שחלו בכללים אלה בשנים האחרונות, במטרה לשפר את איכות הדיווח הכספי ולחזק את אמון הציבור בדוחות הכספיים של הבנקים, כמפורט להלן.

1.1. הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL – Current Expected Credit Losses):

שינוי זה בוצע בארה"ב כחלק מהליך הפקת לקחי המשבר הפיננסי הגלובלי. מטרתו לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות הפרשות, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווי, ושמחזק את הקשר בין האופן בו מנוהלים סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.

ראה סעיף 4 להלן בדבר ההיערכות הנדרשת ליישום ההוראה החדשה.

1.2. מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור, והטיפול החשבונאי בחכירות:

עדכונים אלה מביאים בין היתר לכך שפעילויות ניהול הסיכונים של בנקים באמצעות מכשירים נגזרים ישתקפו באופן טוב יותר בדוחות הכספיים, שהדוחות הכספיים ישקפו באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח ולפישוט הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים.

לפירוט נוסף בדבר כל אחד מהעדכונים האמורים, וההשפעות העיקריות הצפויות ליישומן על הדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים, נא ראו את הנספח למסמך זה.

2. בכוונתנו להתאים בהקדם את הוראות הדיווח לציבור לאמור לעיל.

מועדי תחילה

3. היישום לראשונה של העדכונים האמורים יעשה בהתאם למועדים המפורטים להלן:

3.1. עדכון הטיפול החשבונאי בהפרשות להפסדי אשראי – החל מיום 1.1.2021 ואילך.

3.2. עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות – החל מיום 1.1.2020 ואילך.

3.3. עדכון הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - החל מיום 1.1.2019 ואילך.

היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. יש לכלול גילוי על היישום הצפוי של העדכונים האמורים בהתאם לכללים המקובלים. לעניין זה מובהר כי יש לכלול גילוי כמותי על ההשפעה הצפויה של עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות לא יאוחר מהדוח הכספי לרבעון השני של שנת 2019.

פרוייקט CECL

4. על התאגידים הבנקאיים להיערך ליישום הכללים החדשים בארה"ב בנושא ההפרשה להפסדי אשראי צפויים. להלן התייחסות נוספת בהקשר זה:

- 4.1. בחודש יוני 2016 פורסמו בארה"ב כללים חדשים בדבר הפרשה להפסדי אשראי צפויים.
- 4.2. בארה"ב הודגש שהכללים מיועדים להתאים לתאגידים בנקאיים בגדלים שונים וברמות מורכבות שונות, ולכן מתאפשרת מידה רבה של שיקול דעת ויישום פרקטי של אופן היישום שלהם. בכוונתנו לאמץ גישה זו. בנוסף, בכדי להקל על היישום על ידי התאגידים הבנקאיים בישראל, ובאופן זהה לגישת רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, בכוונתנו לאפשר שיפור בשיטות המדידה לאורך זמן, גם לאחר היישום לראשונה.
- 4.3. בכוונתנו לפרסם בהקדם תרגום של הכללים החדשים באתר האינטרנט של בנק ישראל.
- 4.4. במסגרת ההיערכות ליישום הכללים, נדרש מהתאגידים הבנקאיים:
  - 4.4.1. על כל תאגיד בנקאי למנות אחראי (אחד או יותר) בדרג חבר הנהלה על פרויקט CECL. יש להקפיד לשלב בפרוייקט את כל הפונקציות הרלבנטיות, לרבות הפונקציות שאחראיות על דיווח כספי, על יצירה וניהול של סיכוני אשראי, על טכנולוגיות מידע ועל ביקורת פנימית.
  - 4.4.2. על הנהלת כל תאגיד בנקאי לדווח בסוף כל רבעון לדירקטוריון התאגיד הבנקאי, או לוועדת דירקטוריון שתוסמך לעניין זה (להלן – הוועדה), על המצב וההתקדמות בהיערכות התאגיד הבנקאי ליישום הכללים. הדיווח יוגש לדירקטוריון (או לוועדה) תוך חודשיים מתום הרבעון. הדיווח הראשון יהיה ליום 30.6.2018. עותק מהדיווח לדירקטוריון (או לוועדה) ישלח לפיקוח על הבנקים במקביל לשליחתו לדירקטוריון (או לוועדה).
  - 4.4.3. על הנהלת כל תאגיד בנקאי להכין רשימת נושאים ראשונית לגביהם התאגיד הבנקאי מבקש לקבל הבהרות, לצד הצעות מנומקות שמעלה התאגיד הבנקאי. רשימות אלה יועברו במרוכז על ידי כל קבוצה בנקאית עד ליום 30.6.18 בין היתר, על בסיס הסוגיות שיועלו, נחליט על הקמת צוותי עבודה משותפים לקידום נושאים פרטניים.
- 4.5. את המידע הנדרש בסעיף זה, ולעניין זה גם כל מידע אחר אשר תראו לנכון או תידרשו לשלוח בעתיד בהקשר לפרוייקט CECL, נא לשלוח אל מר אלון עמנואל, מנהל תחום דיווח כספי ומרכז הפרוייקט בפיקוח על הבנקים, בכתובת המייל הבאה alon.emanuel@boi.org.il.

בכבוד רב

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

נספח**1. עדכון הטיפול החשבונאי בהפרשות להפסדי אשראי**

- 1.1. בחודש יוני 2016 פורסמו בארה"ב כללים חדשים בנושא הטיפול החשבונאי בהפסדי אשראי¹. רשויות הפיקוח על הבנקים מפרסמות מעת לעת הבהרות במסגרת הנחיות ושאלות ותשובות המתייחסות לאופן היישום של הכללים החדשים (העדכון האחרון נעשה בחודש ספטמבר 2017)². בנוסף, ועדת באזל לפיקוח על בנקים פרסמה הנחיות בנושא זה, לרבות התייחסות להחלטות שעל כל רשות פיקוח לקבל בהתייחס לאופן היישום לראשונה של הכללים החדשים לצורך חישוב יחס הון מזערי³.
- 1.2. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.
- 1.3. להלן תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה:
- 1.3.1. ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה;
- 1.3.2. באומדן ההפרשה להפסדי האשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים;
- 1.3.3. יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי;
- 1.3.4. ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה;
- 1.3.5. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיר), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות; כתוצאה מכך תופחת המורכבות של הטיפול החשבונאי כתוצאה מהפחתת מספר השיטות למדידת ירידת ערך של מכשירים פיננסיים.
- 1.4. ככלל, הכללים החדשים ייושמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.
- 1.5. בשלב זה לא צפויים בארה"ב שינויים מהותיים בכללי הסיווג של חובות כבעייתיים וכללי הרישום של מחיקות חשבונאיות.

¹ FASB - ASU 2016-13, "Financial Instruments – Credit Losses"

² FED, FDIC, NCUA, OCC – "Frequently Asked Questions on the New Accounting Standard on Financial Instruments – Credit Losses", September 2017

³ BIS – "Regulatory treatment of accounting provisions – interim approach and transitional arrangements", March 2017

2. עדכון הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ויחסי גידור

2.1. עדכון הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים :

2.1.1. בחודש ינואר 2016 פורסמו בארה"ב כללים חדשים בנושא הכרה ומדידה של מכשירים פיננסיים⁴.

2.1.2. המטרות העיקריות של הכללים החדשים הינן לפשט את מודל הדיווח על מכשירים פיננסיים ולספק למשתמשים בדוחות מידע יותר שימושי לצורך קבלת החלטות.

2.1.3. להלן עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה :

2.1.3.1. מניות סחירות בתיק הזמין למכירה ימדדו לפי שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, במקום המדידה הקיימת שככלל דורשת רישום של התאמות שטרם מומשו לשווי הוגן ברווח כולל אחר.

2.1.3.2. השינויים בשווי ההוגן של התחייבויות פיננסיות הנמדדות לפי חלופת שווי הוגן, הנובעים מסיכון האשראי הספציפי למכשיר, יוכרו ברווח כולל אחר, ולא בדוח רווח והפסד.

2.1.3.3. יחול עדכון באופן ההצגה במאזן של מכשירים פיננסיים.

2.1.4. במועד היישום לראשונה, הרווחים שטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה שרשומים בקרן הון יסווגו מחדש לעודפים.

2.2. עדכון הטיפול במכשירים נגזרים ופעילויות גידור :

2.2.1. בחודש אוגוסט 2017 פורסמו בארה"ב כללים חדשים בנושא מכשירים נגזרים ופעילויות גידור⁵.

2.2.2. מטרת הכללים החדשים לשפר את הדיווח הכספי על יחסי גידור, באופן שישקף בצורה טובה יותר את התוצאות הכלכליות של פעילויות ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי באמצעות שינויים בייעוד, במדידה, ובהצגה של תוצאות הגידור. מטרה נוספת הנה לפשט את יישום חשבונאות הגידור.

2.2.3. להלן עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה :

2.2.3.1. הכללים מרחיבים את היכולת של תאגידים בנקאיים לגדר רכיבי סיכון מסוימים, ובכך ליצור התאמה בין אופן הרישום של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים.

2.2.3.2. הכללים מקלים ומפשטים על יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור בעיקר באמצעות הקלה בדרישות בחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד הגידור.

2.2.3.3. הכללים מעדכנים את הגילוי על הפעילויות של התאגידים הבנקאיים במכשירים נגזרים.

⁴ FASB, ASU 2016-01, "Recognition and Measurement of Financial Assets and Financial Liabilities"

⁵ FASB - ASU 2017-12, "Derivatives and Hedging"

3. עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות

- 3.1. בחודש פברואר 2016 פורסמו בארה"ב כללי חשבונאות מעודכנים בנושא חכירות⁶. בנוסף, רשויות הפיקוח על בנקים בארה"ב וועדת באזל הבהירו את אופן הטיפול בנכסים שירשמו במאזן כתוצאה מיישום הכללים החדשים לצורך חישוב יחס ההון המזערי⁷.
- 3.2. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח.
- 3.3. להלן תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה:
- 3.3.1. תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.
- 3.3.2. בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.
- 3.3.3. עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בכללים החדשים.

---

⁶ FASB - ASU 2016-02, "Leases"

⁷ BIS – "Frequently asked questions on changes to lease accounting", April 2017

FDIC – "Supplemental Instructions, Call Report Materials ", March 2017